

HENKILÖKUVASSA MARTTI MATSINEN

Betoni-lehden henkilögalleriassa on haastateltavana diplomi-insinööri Martti Matsinen (s. 1954 Helsingissä).

Diplomi-insinööri *Martti Matsinen* kertoo olevansa sikäli erilainen rakentaja, että hänellä on peukalo keskellä kämmentä. ”Tapetointi ja maalaus onnistuvat, mutta rakentamishommat jätän suosiolla muille”, pääaineenaan sillanrakennussuunnittelua opiskellut Martti kertoo.

Uravalinnassa eivät myöskään painaneet sokerasitteet, lähisuvussa ei rakentajia ole. TKK:lle päätyminen syy oli Martin mukaan se että matemaatikka oli aina ollut mieluista ja helppoa. Se miksi rakentamisosastosta tuli ykkösvaihtoehto ei hänelle itselleenkaan ole selvä. Valinta ei ole kuitenkaan kaduttanut, päinvastoin.

”Tosin jos olisin syntynyt parikymmentä vuotta myöhemmin, olisin varmaankin valinnut tietotekniikan. Atk-asiathan ottivat meidän opiskeluaikana vasta ensiaskeleita.”

RUDUKSELLE KESÄTÖIHIN

Betoni on ollut Martin uralla vahvasti mukana, jo ensimmäinen opiskelujen aikainen kesätyöpaikka oli Ruduksella betonin tilauskeskuksessa. Seuraavina kesinä siellä tulivat tutuiksi betonivalut niin silloissa kuin rakennuksissakin.

Pääaineestaan sillanrakennustekniikasta Martti sai kokemusta työskennellessään opiskeluajan viimeiset 1,5 vuotta TVH:lla. ”Tein siltojen kantavuuslaskelmia.”

Diplomityönsäkin hän teki betonista, kuljetuksen vaikutuksesta valmisbetonin ominaisuuksiin. ”Ihan tavanomainen aihevalinta se ei siltasuunnittelijalle ollut, joten pääaineen professori pyysikin työn tarkastajaksi kollegan betonipuolelta.”

Valmistumisen Martti ajotti niin että vei paperit aamulla TKK:lle ja oli jo illalla Koriolla aloittamassa vuotta armeijan harmaissa. Valmistumisen pitkittämiseen oli syynä se että työ TVH:lla oli insinöörioppilain vakanssi, jota valmis DI ei olisi saanut hoitaa.

VIISI VUOTTA SUUNNITTELIJANA

Armeijassa ollessaan Martti laittoi hakemuksen Insinööri-toimisto Aaro Kohosella olleeseen teräsrakenteiden suunnittelijan paikkaan. Se paikka meni sivuun, koska työ olisi pitänyt ottaa vastaan heti. ”Muutaman viikon kuluttua *Timo Nupponen* kuitenkin soitti ja kysyi kiinnostaisiko betonirakenteiden suunnittelijan työ, jonka voisinkin aloittaa heti armeijasta päästyäni.”

”Minua kiinnosti, ja niin olin taas vahvasti kiinni betonissa. Erikoisalueekseni tuli koneperustusten suunnittelu teollisuudelle. Jossain vaiheessa kirjoitin niistä asiantuntija-artikkelinkin RILin Teräsrakenne-käsikirjaan. Sillä betoniahana ne perustukset ovat teräsrakenteissakin.”

Lähes viisi vuotta suunnittelijana oli Martin mukaan sopiva rupeama: ”Alkoi tuntua, etten jaksaisi

olla laudan takana eläkeikään saakka. Keväällä 1986 siirryin Partekille, valmisbetonipuolen kehitysinsinööriksi. Valmisbetonin reseptipuoli oli pääasiassa *Sivulan Karin* tonttia, minä mietin asioita erityisesti betonin käytön kannalta. Silloin myös lattiabetonit ja lattiaurakoitsijat tulivat tutuiksi. *Betonilattiyhdistys* perustettiin 1987 ja vaikken perustamassa sitä ollutkaan, läheisissä tekemisissä heti alusta lähtien”, Martti viittaa myöhempiin vaiheisiin.

Myös Partekilla Martti työskenteli lähes viisi vuotta. Hän veti muun muassa uuden tuotannonohjauksjärjestelmän kehitysprojektin. Siinä pääkaupunkiseudun kuuden betoniaseman tilaukset keskitettiin yhteiseen tehokkaasti toimivaan tilauskeskukseen.

”Se oli uutta Suomessa. Projektina se onnistui hyvin, mutta peruseräaate ei oikein ottanut tulta: työmaa ja betonitehdas olivat tottuneet toimimaan suoraan, tuttu vastaava ja tuttu mylläri-periaatteella.”

Myös järjestelmän käyttöönotto kohtasi Murphyn lait: ”Käyttöönotto ajoitettiin marraskuulle, koska silloin betonitehtailla oli normaalisti hiljaisinta. Kuinka ollakaan, tuona vuonna marraskuun betonimenekki oli suurinta koskaan. Myös tietokone kaatui lähes saman tien. Niinpä peruutimme ja otimme järjestelmän käyttöön asteittain. Se olikin käytössä Partekin ja Lohjan yhdistymiseen saakka.”

LAMAVUODET KARAISIVAT

Vuonna 1991 Martti siirtyi Hartsiteknokseen vetämään sen maahantuontiosastoa: ”Muun muassa betonin korjaus- ja pinnoitustuotteita, katto- ja julkisivupinnoitteita, päätuoteryhmäksi nousivat erityisesti elintarviketeollisuudessa käytettävät hygieniamaalit. Hartsiteknolla oli myös lattiaosasto, jonka kanssa olin paljon tekemisissä, vaikkei se omaan reviiiriini kuulunutkaan”, lattiat vilahtavat taas Martin työuran kertauksessa.

”Esimerkiksi Vuoden Betonirakenne -tunnustuksen saanut Tähtiniemen silta pinnoitettiin Hartsiteknokseen tuotteilla.” Jo Partekin aikana Martti oli mukana yhden vuoden betonirakenteen teossa: ”Toimitimme silloin miljoonannen betonikuution Heurekaan työmaalle. Tuoreimmassa palkitussa, Pyhän Laurin kappelissa on puolestaan *Piimat Oy:n* lattiapinnoitteet.”

Hartsiteknoksesta, kuten koko rakentava Suomi, joutui kokemaan kovat lamavuodet, jonka takia se sitten kaatui vuonna 1994. ”Suomessa ei enää rakennettu mitään. Itsekin olin tuolloin Berliinissä vetämässä kerrostalotyömaita. Hartsiteknolla oli Saksassa useampia työmaita, mutta eivät nekään pysyneet yritystä elättämään.”

”Olin vielä kesän konkurssipesän palveluksessa

tuntitöissä. Kun vanhat asiakkaat alkoivat soitella ja kysellä, mistä maahantuotuja tuotteita, erityisesti hygieniamaaleja saisi, otin yhteyttä päämiehiin. Kiinnostus oli molemmipuolista ja niinpä perustin *Piimat Oy:n*.”

”Hygieniapinnoitteiden lisäksi maahantoin korjauslaasteja ja pinnoitteita siltoihin. Kun lamavuosia elettiin edelleen, yritys ei yksin elättänyt vaan tein Piimatin ohella konsulttihommia muun muassa Betonitiedolle. Keräsin esimerkiksi porukkaa kursseille ja olin paljon yhteydessä suunnittelutoimistoihin.”

KAIKKI TEKEVÄT KAIKKEA

Vaikka Martti aloitti yksinyrittäjänä, hän teki heti tietoisesti päätöksen, ettei tee töitä kotona. Piimatin ensimmäinen toimitalo oli toimistohuone Pakilassa. Kun rakennusala pikku hiljaa alkoi virotta, myös Piimat laajeni. Ensin *Hyttisen Matti* tuli mukaan vuosituhatien vaihteessa. Hänen kauttaan tulivat mukaan lattiapinnoitteet ja Piimatista alkoi muotoutua selkeästi lattiafirma.

Kari Hellén liittyi puolestaan Piimatin vahvuuteen 2003. Karin kanssa Martilla olikin jo pitkä tausta sekä Partekin että Hartsiteknokseen ajoilta.

Nyt Piimat on selkeästi kolmen lattia-asiantuntijan muodostama trio. Lattiatuotteet muodostavat näet 95 prosenttia liikevaihdosta. ”Teemme jokainen kaikkea trukkikuskien hommista paperitöihin. Päävastualueet ovat muotoutuneet siten, että Martti tekee enemmän paperitöitä, Kari kantaa vastuun varastosta, Matti puolestaan neuvoo työmailla.

”Itse aloitin tämän aamun lastaamalla trukilla kuorman. Kesäisin meillä on lisäksi harjoittelija, jotta pystytään pitämään lomat.”

Piimat sijaitsee nyt Vantaan Hakkilassa, hyvien kulkuyhteyksien, Kehä III:n, Lahdentien ja Vuosaaaren sataman lähellä. Edellinen toimipaikka oli Espoon Suomenojalla, sinne asiakkaat harvemmin ”vain” poikkesivat, Hakkilassa aamukahvivieras ei sen sijaan ole harvinaisen.

MITEN TIETO SUUNNITTELIJOILLE

Ei ole ihme, että *Betonilattiyhdistys BLY* putkauttaa useita kertoja keskustelussa esiin. Piimatin neukkarin pöydälläkin on pino aineistokansioita, jotka ovat lähde BLY:n järjestämän lattiapäivän osanottajille.

Martti onkin koko työuransa ajan ollut aktiivinen järjestöihminen: Partekaikana mm. SBK:ssa valmisbetonijaostossa, pinnoituspuolelle siirtyttyään Asbesti- ja pölynsaneerausliikkeiden Liitossa ja Uimahalli- ja kylpylätekniikassa yhdistyksessä.

Kevästä 2010 lähtien hän on toiminut BLY:n puheenjohtajana ja sitä ennen kaksivuotiskauden varapuheenjohtajana. Piimatilaiset ovat muutenkin kantaneet BLY-vastuunsa hyvin, sillä jokainen on toiminut

Martti Matsisen luotsaamassa Betonilattayhdistyksessä pohditaan erityisesti sitä, miten uusi lattiatieto saataisiin suunnittelijoille. "Lattioita suunnitellaan harmittavan usein vanhoilla prujuilla. Esimerkiksi sahasaumaton ja saumattoman rakenteen ero on monelle epäselvä. Niiden käyttö tarkoittaa kuitenkin sitä että lattian alusrakenteet pitää miettiä eri tavalla. Sahasaumatassa laatassa on yksi halkeama, joka hallitaan saumalla, saumattomassa puolestaan "miljoona" pientä hiushalkeamaa."

yhdistyksen puheenjohtajana.

BLY:n vajaasta viidestäkymmenestä jäsenestä noin kolmannes on lattiaurakoitsijoita, kolmannes pinnoitusurakoitsijoita ja kolmannes materiaalitöittäjiä. Martti harmittelee, että yhtään suunnittelutoimistoa tai rakennusliikettä ei ole vielä saatu mukaan.

"Suunnittelijan osuus lattian onnistumisessa on tosi tärkeä, mutta selkeästi näkyy että kaikki eivät ole ajan tasalla. Ei näet ole harvinaista että suunnitelmiin on edelleen merkattu imubetonilattia, vaikka kenelläkään lattiaurakoitsijalla ei enää taida olla betonimattoja edes varastossa. Lattiasuunnitelmia tehdään vanhojen prujujen pohjalta", Matti kertoo.

Helmikuussa pidetyt Betonilattiapäivät ilahduttivat juuri sen takia että siellä oli paljon suunnittelijoita mukana. "Meillä oli heille tarjolla myös kättä pidempää, jo valmista tai pian tulossa olevaa: viime syksynä uusittu pinnoitusohje, BLY:n kehittämä lattiaohjekortisto eri lattiatyypeistä, keväällä ilmestyvät Teräskuituohje sekä Lattiakirja, jonka julkaisee Betoniteollisuus ry."

"Esimerkiksi kuitubetoni on tähän saakka ollut vain pieni kappale lattiaohjeessa, teräskuituohjeen myötä sen tunnettuus toivottavasti lisääntyy myös suunnittelijapuolella. Lattiarakennetta ei näet työn käynnistyttyä enää lennossa muuteta, kuitulattia vaatii omanlaisensa alusrakenteet."

Betonilattiaohjeen uusiminen on puolestaan juuri käynnistymässä, työryhmä kokoontuu ensimmäiseen kokoukseensa maaliskuussa.

Miten saada tieto suunnittelijoille? "Nykyään työtahti on suunnittelupuolellakin niin tiukka, että koulutuksen sijasta pitää saada laskutettavia tunteja. Yksi keino on kiertää toimistoja itse, mutta koko suunnittelijaporukan saaminen yhtä aikaa koolle on silloinkin vaikeaa. Aikoinaan Kohosella oli tapa, jonka mukaan joka keskiviikko oli varattu 1,5 tuntia ajankohtaiselle koulutukselle joko talon sisältä tai ulkopuolelta. Se oli hyvä systeemi, johon kaikki osasivat varautua etukäteen", Martti kertoo.

Tilaaajan olisi hänen mukaansa syytä katsoa peiliin: "Maksaja määrää, jos tilaaja vaatii ja on valmis maksamaan hyvin koulutettujen suunnittelijoiden suunnitelmista, ei ongelmia tule."

LATTIAN TEKEMINEN ON VAIKEAA MUTTEI MAHDOTONTA

Toimittajan kysymykseen, harmittaako kun betonilattioissa on niin paljon ongelmia, Martti vastaa, että ongelmia on. Mutta suhteutettuna vuotuisiin valtaviihin lattianeliömääriin, ongelmia on todellisuudessa aika vähän.

"Lattioissa ei ole esimerkiksi kattosortumien kaltaisia turvallisuusriskejä", hän huomauttaa.

Hyvän betonilattian tekeminen on Martin mu-

kaan pienestä kiinni: "Hyvän betonin pystyy pilamaan, mutta toisaalta huonommastakin betonista pystyy tekemään hyvän lattian. Ehkä eniten ongelmia syntyy sen takia, että materiaalit ja laitteet kehittyvät koko ajan, mutta tieto ei saavuta suunnittelijoita. Uusi hyvä massa tai lisäaine ei välttämättä toimikaan toisen aineen kanssa. Reklamaatioissa kärkipäässä on pintakerroksen irtoaminen betonilattiasta. Syyksi voi paljastua juuri lisäaine tai liian tiivis pintamateriaali."

VAATIMUKSET KÄYTÖN MUKAAN

Martti korostaa myös sitä että kukin lattia on suunniteltava sen käytön mukaan. Varsinkin teollisuudessa lattia vaikuttaa suoraan työn tekemiseen ja onnistumiseen. Yksi betonin valtti on sen pitkäikäisyys. Sekin pitäisi Martin mukaan kuitenkin ajatella realistisesti:

"BLY:ssä on pohdittu, onko järkeä mitoittaa parkkitalon lattia sadan vuoden käyttöikä varten. Siellä ei näet ongelmana ole niinkään pakkasrasitus, vaan kuluminen. Kun betonimassaan lisätään pakkasrasituksen takia ilmaa, lattian teko vaikeutuu ja kulutuskestävyys voi sitten entisestään heikentyä. Järkevämpää olisi tehdä lattia varmoilla massoilla ja menetelmillä, vaikkakin hieman lyhyemmäksi ajaksi ja uusia betonipinta kulumisen mukaan", hän toteaa.

ULKONÄKÖ KOROSTUU

Betonilattiasta puhuttaessa tuijotetaan usein juuri teknisiin ominaisuuksiin. Ulkonäkö on kuitenkin tärkeä ominaisuus. "Ja sen merkitys kasvaa koko ajan", Martti korostaa. Maalin tai pinnoitteen sijasta betonimassa raaka-aineena halutaan näyttävyyden.

Piimattilalla on sikäli hyvä tilanne, että heidän muuttaman vuoden markkinoimassa Design-lattia on saanut Suomessakin jo jalansijaa: ensimmäinen kohde oli Tapiolan pääkonttori Espoossa. Sinne tehtiin valkoinen Desig-lattia. Paraikaa meneillään olevassa Finlandia-talon korjauksessa tehdään puolestaan mustaa Design-lattiaa.

Mikä Desig? "Saumaton pinta, jossa betoni joko hierretään tai hiotaan auki ja saadaan näkyviin kulloinkin käytetty kivaines sekä värillinen massa", Martti tiivistää.

Itse pinnan lisäksi tärkeäksi ominaisuudeksi nousee saumattomuus. Juuri saumat ovat näe lattiasa paitsi ulkonäkö- myös hygieniariski, joista muodostuu herkästi varsinaisia pöpöpesiä.

TERÄSKUITULATTIOIDEN TEOSSA EDETTY VAROVAISESTI

Martti kertoo, että helmikuun Betonilattiapäivien esityksessään hän näytti ensimmäiseksi saman teräskuitu-kalvon, joka oli jo hänen vuonna 1988 pitämässään esityksessä. "Teräskuidut olivat siis jo sil-

Sirkka Saarinen

loin esillä, vaikka Suomessa ne on otettu käyttöön hitaasti. Meillä arkaillaan vielä paalulaattojenkin osalta pelkän kuidun käyttämistä. Tallinnassa on kuitenkin tehty jo kantavia laattojakin kuitubetonista."

"Me olemme voineet hyödyntää teräskuitupuolella saksalaisten päämiehemme huippuasiantuntemusta. Hän on käynyt paikan päällä useissa meidänkin kohteissa sekä betonitehtaalla. Itse pyrimmekin olemaan aina mukana kuitu- ja Design-lattia-kohteiden aloituksissa."

Vuosaaren satamassa Piimat oli toteuttamassa kuitubetonilattiaa, jossa suurin saumaton alue oli lähes 3000 m². "Rajoituksia ei periaatteessa saumatomuudelle ole, mutta käytännön syistä noin 2500 neliötä on järkevä maksimi. Suurimmissa lattioissa betonitehtaan ja urakoitsijan kapasiteetti asettaa rajoituksia ja lisäksi työn lopetettua tarvittavan leveämpien saumojen erikoissaumaraudoitteen arvo nousee näet kovin korkeaksi", Martti toteaa.

LIIKUNTAA SOPIVASTI

Entä lattiamiehen vapaa-aika? Harrastuksiansa Martti kertoo olevan ne tyypilliset rakentajille: "Lajeja, joita voi harrastaa niin pitkään kuin pystyy kohtuullisesti liikkumaan: talvella keilaaminen ja kesällä golf."

Keilaseura Kaatoset perustettiin jo Partek-aikana. "Nyt seniorisarjaan edettyämme menestys on ollut parempaa kuin nuorempina, olemme peräti Helsingin Bowlingliiton mestaruussarjassa."

"Olen myös kova penkkiurheilija. Erityisesti jalkapallo kiinnostaa, ulkomaanreissuihin yritänkin aina yhdistää myös paikallisen jalkapallo-ottelun."

Martti asuu vaimonsa kanssa Espoossa. "Rivitalossa, jossa ei ole omakotitalon remonttihuolia", hän naurahtaa viitaten rakentajataitoihinsa. Lomallakaan ei itselle kerry liikaa puhdetöitä, sillä pariskunnan vakituinen lomapaikka on viikko-osake Katinkullassa.

Liikunnan vastapainoksi Martti on innokas dekkarien lukija. "Vareksien ja muiden listaykkösten lisäksi olen hiljattain löytänyt islantilaisdekkarit, joiden elinpiiri on selvästi erilainen."

Sirkka Saarinen